

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 "

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számítatnak.

Adópótlék.

Petrozsény lakosságának legnagyobb része ha nem lakott is, de megfordult az ország egyik-másik nagyobb városában s nem egy van olyan is, ki látta a nyugoti államok községeknek berendezkedését s midőn folyton hallja Petrozsény nagymérvű fejlődését és előhaladását, megáll a Kosuth Lajos téren és keresi, kutatja: miben áll a nagymérvű fejlődés, előhaladás? Uccái girbegörbék, rendezetlenek és sárosak; világitása olyan, hogy ha egy kis kőd van még a lámpákat sem lehet megtalálni; vízvezeték, csatornázás csak a jámbor óhajítások közé tartozik; fásítás, szépítés! hát nem elég szép a természet? S ezek után magában s ha kettő-hárman együtt vannak, kárhoztatják az intéző férfiakat s első sorban a község előjáróságát; pedig, ha csak egy kis számítást tennének; megdöbbenének a költségek nagyságától. Csak a mire szükség van, nem adva hozzá azt a mi jó volna, vagy plane szép lenne, nagyon sok ezer koronával volna csak létesíthető. Ha az előjáróság, bár évekre felosztva is beállítaná költségvetésébe s a vármegye véletlenül jóváhagyná; oly mértékben terhelne meg a polgárok adóképeségét, hogy a ki csak tehetné kiszakítaná magát a község kötelékéből s másfelé keresné boldogulását.

A község előjárósága, a képviselőtestület jóváhagyása és gyámolítása mellett még is arra törekszik, hogy létesítse mindazon műveket melyek egy intelligens polgárokból álló község lakosainak

igényét kielégíti. A tervezett nagyobb szabású létesítmények, nem terhelhetik kizárólag a most élő nemzedéket, mert azoknak jótéteményeit még az unokák is fogják élvezni. Azért az előjáróság főbatalmazást kért s kapott a képviselőtestülettől, hogy az összes létesítendő munkálatokról tervrajzokat és költségvetéseket készíttethessen s ezek alapján tegyen javaslatot egy nagyobb költsön — mondjuk kétszáz ezer korona — fölvétele iránt, mely ötven év alatt volna törlesztendő. Ezen törlesztés évenként 10—12 ezer koronával terhelne meg a község költségvetését s az egyenes állami adók után kivetendő községi pótdó emelkednék 7—8%-val s még akkor sem lenne a község pótdója több mint 45 százalék. S midőn vannak az országnak községei melyek 100—120% pótdót fizetnek, anélkül, hogy a lakosság ellenne látva mindazon intézményekkel, melyek egy kultur állam polgárait megilletik, akkor azt hisszük Petrozsény közönsége csak örömmel és meglepődéssel fogadhatja az elmondott tervezeteket.

Azonban az előjáróság, s a község javát előmozdítani ohajtó egyes polgárok kutatták a módokat melyek által az adózók terheir könnyíteni lehessen. E célból az október 31-én tartott képviselői közgyűlés megbízásából az előjáróság, kérvénnyel járult a belügy- és pénzügyminiszterekhez, hogy az 1890 évi VI. t. cz. 3 §-a alapján engedje meg a községnek, hogy a bor- hus- és szeszfogyasztásra községi pótdót vehessen ki. Kérvényének hangsúlyozta, hogy az egész állami és vármegyei közigazgatás a községekre nehezedik s ezen terhek könnyítéséhez az állam mivel sem

járul, bár méltányos és igazságos lenne, hogy a fogyasztási adók ha nem is egészen, de legalább bizonyos százalékban a községek jövedelmét képezzék, a miniszterek nem zárkoznak el az elől, hogy a borra 20% a husra 25% s az itt fogyasztott szeszszesitalok és folyadékok után a mennyiben azoknak alkohol tartalma a közönséges százfoku szesz mérővel közvetlenül megállapítható literenkint 10 fillért, a mennyiben pedig a Petrozsényben fogyasztás alákerülő égetett szeszszesitalok és folyadékok alkohol tartalma közvetlenül meg nem állapítható, literenkint 8 fillér fogyasztási pótdó szedését a községnek meg ne engedje. Hivatkozás történik a község vagyontalanságára, melynélfogva összes kiadásait a községi pótdó utján kénytelen fedezni. Akadt ugyan a képviselőtestület tagjai közt olyan is a ki e tervek ellennezte s a kivetni szándékolt pótdók tárgyában hozott határozatot megfellebbezte, azonban reméljük, hogy mielőtt döntésre kerülne a dolog, belátva tévedését, megfontolja magát és visszavonja felelősségét.

A községi előjáróság azonban még más jövedelmi források nyitását is javasolni fogja úgy mint a vasuton érkezett áruk minden métermázsájára pár fillérvényi közvetlen kivetését; e esékely összeg nem fogja az árukat megdrágítani, a községnek pedig évenként pár ezer korona bevételt fog eredményezni.

Mindezen jövedelmi-források megszerzése arra irányul, hogy a létesíteni szándékolt nagyobb szabású alkotások költségei minél kevesebb terhet rojjanak az adózó polgárok vállaira. Azért erős a meggyőződésünk, hogy az előjáróságot e törekvésben vállvetve fogja gyámolítani nemcsak a képviselőtestület, hanem a polgárok összesége is.

„PETROZSÉNY ES VIDEKE” TÁRCÁJA.

Ősz végén.

A fákról dörlepeve hullnak
Piros meg sárga levelek,
És csüngnek lomha, szürke felhők
A füstölő, kek hegyek felett.

A haldokló, nagy renetegben
Mi sem mozdul, mi sem beszél,
Csak a lehulló száraz ágat
Süvöltve hordja el a szél.

Ilyenkor buvóm én az erdőt,
Az erdő, ah velem rokon.
Én nem tudom, mi hív úgy engem,
Mily buverő, mely oda von?

Csak azt tudom, kedves előttem
E rejtelmes, komor vadon.
Tán, mert a siró széllel együtt
Zokoghatok itt szabadon.

F. S.

A közvágóhídon.

Nehezen lelekzem. Vértüdőből jövök. Agyam a vérszagtól kábult. Még a fal vörösrre festett része is vért jelent.

Már a multkor, midőn Párisban a la-villettei abba-

toirban jártam, hagymázos látományaim támadtak. De mert francziául beszéltek a marhákkal, a rut jelenet enyhébbnek tűnt fel előttem. Irthon azonban magyarul ordítanak rá az ökrökre, ha még akkora marha is. Ott karesu, rövid ostorral kergetik szét őket, itt nehéz botok végével intik oldalba, hogy az ütés után menten vastag esikban dagad ki az állat bőre. Amott rácsos szekérben, talpán viszik a borjut a vesztőhelyre, emitt guzsba kötve órákon át vergődik s mire feloldják, csuklaiból serked a vér.

Nem is szólva azon kegyetlenségről, melyet a vágóhídra vezető marhákon egyes mészárosok az uton elkövetnek, hisz olyan is akadt ki a rugdalózó szegény állatnak kibicskázta a szemét. Mind e barbarizmusokat, remélhetők, megfogja szüntetni az alakulóban levő állatvédő egyesület, melyet szigorú büntetéseivel, a kihágási törvény is fog gyámolítani.

A f. hó 5-én délután, ünnepélyes levágással megnyitott közvágóhídnak elég tökéletesnek mondható. Minden czellírányos, minden takaros itt. Nemesak a hunyadvármegyei, de messzevidékek közvágóhídjainak alapos tanulmányozásából levont tapasztalatok összeségének eredménye. A közel 20.000 korona, melybe a telekkel került, épen nem mondható túlságos soknak annyira, hogy ha a képviselőtestület elfogadta volna az előjáróság által javasolt vágóhídi illetékeket; nemesak a befektetett tőkét lehetett volna belőle törleszteni, hanem az összes állategészségügyi kiadásokat is fedezni.

Ha az állatorvosok kellő ellenőrzést fog gyakorolni a mészárszékeken, nemesak a község károsodása fog megszűnni az otthon éjnek idején levágott marhák vágóhídi-díjának elmaradása folytán, hanem egészségügyi

szempontból is. Ritka község ahol annyi ember szenvedne a galandféreg miatt mint itt Petrozsényben, mert eddig nem lehetett ellenőrizni a borsókás disznóhusnak elárúsítását s nemesak magánosok asztalára, hanem a központi szálloda étlapjára is odakerült a borsókás disznóhus.

Most még inkább kiténik, hogy ami marhát levágnak biz az hitványos. Ocsóbb húst eszünk, mint más helyt, persze higabb is a leve. Husra nevelni, mint a franczia és angol, ennek hogyan is értenék itt a módját, mikor télen a szabad ég alatt a fák vékony ágán tengődik a marha.

Külön istálló is van a halálra ítélték számára. Bár gazdagon ömlő vízvezeték mindenünnen előbbügeti a vérvomót; az állatok mégis nyugtalanul forognak a koplalóban. Koplaló azért, mert a tudós állatorvosok azt tartják, hogy az éhezés megtöri a húst s így porhanyóbbá válik. Szigorú rendelet van, hogy a mészárosok és legényeik tiszta fehér ruhában bánjanak az állattal s fehér gyolcsba takarva szállítsák haza, nem gyékényben mint eddig; az a kérdés lesz-e ki e rendelkezéseket foganatosítsa.

A kivégzés taglóval történik. A vérben dolgozókon nem látszik semmi izgatottság, pedig nem tudom elhinni, hogy bármely állatot, de főleg a nagyobbakat, nyugodt lélekkel lehessen megölni. Még e pillanatban évekre való erődolgoz e teremtményekben. Lát, hall, a maga módja szerint gondolkodik s érez. Van joga a szabadsághoz, az élethez — s a következő perczben holtan rogyik össze, mert a t. cz. publikum éhes reá.

Csak bestia az ember, még pedig a legvérengzőbb. Gyilkol kedvtelésből a vadászatot, gyilkol hiúságból,

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Erzsébet napján** intézeteinkben alkalmi emlékünnepek lesznek. Nagyasszonyunk emlékeztétét az áll. iskolában — 19-én istentiszteletek után — tíz órától kezdődő alkalmi szavalatok és dalokkal elevenítik fel. A beszédet itt Pfeiffer Ilka mondja. Az ünnepek nyilvánosak; a nagyközönséget szívesen látják.

— **Kinevezés.** A dévai m. kir. pénzügyigazgatóság Szüszér Viktor felsőkereskedelmi végzett petrozsényi ifjút kinevezte a hátsági adóhivatalhoz gyakornoknak.

— **Eljegyzés.** OrNSTEIN Gyula fővárosi kereskedő eljegyezte CSIMPÁN MOLNÁR LEONKA kisasszonyt.

— **Himen.** Propper Szeréna kisasszony és Hacker Márton bányatársulati hivatalnok e hó 23-án tartják az izzási izz. templomban egybekelési ünnepélyüket.

— **Halottak napja.** Mindenszentek ünnepe után a halottak ünnepe; a legmeghatóbb nap: a halál napja. Valóban kinek szíve maradhatna hidegen, kinek lelkét nem fogná el egy komoly gondolat, ha végig tekint a holtak birodalmán, a sírok hallgatag sorain. Minden esendős, a halál esendős ez. Aki csak teheti mind kimegy a temetőbe, még az is akinek nincsen kit siratnia. Közönségünknek apraja-nagyja ott hullámozott fel s alá a megvilágított és feldíszített sírok között. 4 óra felé megkezdett a körmenet s egy gyászének után a körmenetet vezető pap dr. Vass Albert gyulafehérvári theológiai tanár megkezdte beszédét. Messze esendő hangja elhallzott a temető minden zugába. Szív és ész remeke volt e beszéd. Midőn a mulandóságot festette ihletett ajakkal, megrázta a szívet és könyekre fakasztotta, majd pedig kiengesztelte s megvigasztalta a feltámadás és a lélek halhatatlansága örök igaz gondolatának remek bizonyításával. Az ezekre menő nép áhítatos figyelemmel csüngött a mesteri szónok ajkán; a mely csendességet csak egy-egy feltörő zokogás szakított meg. Lassankint beszédétet, a gyertyák kialudtak a sírokon, a gyászoló nép megnyugodva megvigasztalodva hagyta el a temetőt.

— **A törvényhatósági bizottság** kisorsolt tagjai helyett a választás e hó 11-én nagy érdeklődéssel kezdődött reggel 9 órakor. A felső Zsiliek külön jelölteket állítottak, ezzel elérték, hogy Petrozsény jelöltjét megbuktatták, de a saját jelöltjük közül egyet sem tudtak beszegetni. Tanulságos példája a szétfutó erők eredménytelenségének. Megtanulhattuk, hogy csak közös egyetértéssel lehet célt érni. A választási actus délután 4 órakor ért véget. A szavazat összeszámláltatván kitűnt, hogy megválasztottak: Buda Lajos, Jancsó Ferenc, Janza Vazul, Rádik István és dr. Schulek Jenő. Most a választás után mindnyájukat üdvözlőjük s lelükre kötjük a zsilii speciális érdekek képviselőit.

— **A petrozsényi második gyógyszerértár ügyében**

a közigazgatási bizottság ez alkalommal nem határozott, jöllehet a képviselőtestület ajánlatát sürgette s az ezen gyűlésről szóló jegyzőkönyv még e hó 5-én beterjesztetett. Tudván a nagyközönség ez ügybeni érdeklődését megkívánjuk nyugtatni, hogy a közési jelöltjét a közigazgatási bizottság nem mellőzheti.

— **Hangverseny és táncmulatság.** A salgótarjáni kőszénbánya részvénytársulat alistsi olvasóköre 1904. évi november hó 19-én az olv. kör javára, a bányatársulati vendéglő összes helyiségeiben hangversenynyel egybekötött táncmulatságot rendez. Belépti-díj: személyjegy 1 korona, családjegy 2 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este pontban fél 8 órakor. Erre az igen érdekesnek ígérkező hangversenyre e helyen is felhívjuk nagy közönségünk figyelmét.

— **Nagyközönségünk lányai** az áll. tanítónők felkérésére, velők együtt, a szegény gyermekek felruházására Vágner né decz. 3-án egy igen érdekesnek ígérkező nagyszabású mulatságot rendeznek.

— **A színházi esték** véget értek. Ilyen hosszú időre nyult szezonról nincs tudomásunk. Olyan buzditó pártolásban sem részesült még színházunk mint ezuttal Berkié. Ebben sok érdeme van az ügyes vezetésnek és a tagok dicséretes igyekezetének. Bár röviden, de minden előadásról referáltunk, még pedig az objektivitás részrehajlatlanságával. Legfeljebb az észlelt fogyatkozásokból nem kovácsoltunk tőket, de ezt magasabb szempontok indokolják, amennyiben a magyar színészet renoméjének emelése lebegett szemünk előtt, de igazságtalanok is lettünk volna, ha viszonyaink okdaotoltan mérlegelt körén tulmenő igények vitatásával kedvezőtlen hangulatkeltésre vállalkozunk. A tisztességes magyar sajtónak, a tisztességes magyar színészettel szemben ilyen álláspontot elfoglalnia nem szabad. Midőn ezt referádánk epilógusául felemlítettük, kedves köteleességet teljesítünk annak felemlítésével, hogy a mostani színévad végén október hó 28-án az „Ooskay brigadéros” első felvonásának végén Kodra Gyula ur remek kurucz dalokat énekelt telt ház előtt. A darab itt már többször színpadra került s így a Kodra ur szíves fellepte vonzotta Petrozsény és vidéke intelligens közönségét, melynek felesigazott érdeklődését várakozáson felül kielégítették a szebbnél szebb kuruczjáték, melyeket az annyiszor nyilvánult közkíváncsra ismételnie kellett. Kodra ur magas szép baritonja, előadásának finomsága s a hangszínezés keresetlensége osztatlan hatással voltak a hallgatóságra. És ezt a hatást előnyösen fokozta Kodra Olga kisasszony mesteri zongora kísérete. A fiatal kisasszony elvitázhatatlan bizonyítékát adta nemcsak zenei rátermettségének, hanem magas foku technikájának is, melylyel teljesen uralja hangszerét s a kiváló zenei készséggel produkált sikerehez csak gratulálhatunk. Reméljük, hogy többször fogunk gyönyörködni az apa és leánya művésztében.

— **Az adózó közönség** érdekében ezúton is köz tudomásra hozzuk, hogy a felettes pénzügyi hatóság az állami adók s kincstári tartozások, valamint az ezek módjára behajtandó közkövetelések sürögő behajtása iránt a legerélyesebb intézkedéseket fogantatja. Petrozsény községgel szemben a felelősség kimondatván, állami adóvégrehajtó küldetett ki a szigorú rendelkezés fogantatására. Figyelmeztetjük tehát az adózó közönséget, hogy a saját érdekében köztartozásait kiegyenliteni igyekezzék.

— **Port-Arthur** megadta magát. Ezt a távirati értesítést vettük az éjjeli órákban, — állítólag angol és orosz részről megerősítve.

— **Bányaszerecsétlenség.** A salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság tulajdonát képező Priboj völgyben levő kőszénbányában f. hó 5-én végtelen szerencsétlenség történt, mely négy ember életét oltotta ki.

Szombat délután mint villámam rohant végig Aninosza telepén ama rémhír, hogy a priboji bányában tűz ütött ki s emberek égtek oda! Nem vette senki komolyan a dolgot, hiszen Pribojban sohasem volt tűz! Rossz tréfára gondolt mindenki. Az ügyvezetőség ezt a hírt megelőzőleg már rég Pribojban dolgozott és segédkezett az életmentésnél. Tőlük nyertük a megerősítést, mely kétségtelenné tette a szomorú hír valóságát. Tényleg tűz ütött ki, még pedig oly váratlanul és oly vehemenciával, hogy a menekülés teljes lehetetlenség volt. A négy embert nem tűz emésztette el, hanem a kifejlődött gázok őltek meg. E gázok oly gyorsan és rendkívüli mennyiségben fejlődtek, hogy a szerencsétlenek közül csak hármat tudtak kihozni, a negyediket, újabb emberélet feláldozása nélkül, már megközelíteni is lehetetlenség volt. A kik megpróbálták a kimentést nagyon-nagyon távol a céltól, mint őszszel a legyek, potyogtak a földre. Végre két villamos-ventillátor segítségével sikerült a levegőt annyira megtisztítani, hogy a negyedik halottat is kihozhatták, mi azonban szakadatlan munka mellett csak 7 és 8 óra közötti éjjelen történhetett meg. Rettenetes jelenetek játszódtak le szombaton este 6 óra után, mikor a szerencsétleneket áthozták Aninoszára. Az elpusztultak családjai már órákkal előbb rengeteg nép társaságában a bánya szájánál várt a szomorú viszonylatásra. Az özvegyek meg-megújuló, velőtrázó sikolya, melynek élénk viszhangjaként következett az árvák szivettépi jajgatása. Nagyanya, anya és gyermekek összeölelkezve, kuszált hajjal sokszor a kínos vonaglástól egy-egy alakatlan tömeggel valva nyöszörögtek s a tömegből a ki-mondhatatlan fájdalommal olykor-olykor szányra kelt a szerető hitves és az édes apa neve! Az ilyenkor szokásos vizsgálatok megejtése után 8-án d. u. temettette el a társulat a munka eme mártírjait, őket megillető fénytel és pompával. A testben és lélekben összetört özvegyek és árvák panaszos „jaj”-ja még egyszer ányilamlott szívünkön, midőn legdrágább kincsök, gondviselőjük, kenyérkeresőjük koporsóján dübörgött a nyir-

hogy a strucz rengő tollaival s a kolibri ragyogó kis testével disztse fel nüstényét. Gyilkol emésztő tudás vágyában, s ami ennél is borzasztóbb: kinpadra szögez maeskát, ebet; agyacsába tűt kerget, hogy mesterséges diabetest hozzon létre; fölpezekeli a tengeri nyul szemhéját egy kis mesterséges köthártya-lob végett s tudós szórakozottságában még is felejtkezik néha róla, hogy a kinszenvedő állatot kegyelemadóféssal jutalmazza meg szolgálataért. Nyilván ezek ama tulajdonok, a melyek az embert a vadállattól különböztetik meg, mely csak éhes korában öl. A fehérmamját kivéve, az ember teljes öltözte is csak az ő kegyetlenségét hirdeti. Fényes kalapját szolgáltatja a megfojtott nyul, selyem nyakravalóját a forróvízbe fúlasztott jhernyő, kabátját a nyírás közben megvagdalt vagy lebecskázott juh s cipőjét az ökör, keztyűjét a keeske, a zerge. Húságunknak mind-megannyi vértanuja, melyek beégetve, bőgve, makogva és mekegve kiáltanak föl boszuért Jupiterhez.

Ha megfoghatatlan előttem a gyilkos szabó legény, annál jobban értem, ha a mészáros vetemedik rá. A vér sajátos nedv, ha ökörből ömlik is. Színétől karikát hány a szem, szagától megrészegeedik az agy; még a nő is ha e sajátos mesterséggel foglalkozik, hidegebb vérrrel szurja le a vetélytársát, a mint erre közelről láttuk itt a példát. Sue, ki regényeiben társadalmi problémák megoldását kereste, a Chourineurban harczol, nem a mészárosság, de a mészárlás ellen. Mentől inkább elvenni vad színt; ez polemikájának a célja. Föl is találták az álarczot s a „gyorsölőt.” Ezt használják a párisi köztárgyhídon. Ez teljesen megfelel a céljának. Megrendítő az is, de nem rut, a szerszám egyszerű cső, melybe egy Worndl-féle töltés fér bele. Alsó

vége három lábón nyugszik, melyhez fölöslegül még szíjjak is vannak fűzve, hogy az állat homlokához odakössék, amire azonban nincs szükség. A mint odaillesztik az állat homlokának csillagjára a csövet s mozgósítást afféle czukorverő kalapácsal könnyedén megütik — egy kábító durranás és az ökör mint a kő esik le a vertől izmos pallóra. Alig, hogy tagjainak csendes remegése mutatja az elhaló életerőnek végső feladását. A sebhelybe, mely körül a szőr kormos s részben le is perzselődött, könnyen toltattam bele a kis ujjamat. A golyó meglapulva rekedt meg az első nyakcsigolyában. Az emberek a háboruban épen ilyen töltésekkel lövöldöznek egymásra, csak hogy nem mindig találják oly szerencsésen egymás fejét, mint a mészáros az ökör fejét. Czukorverő fakalapácsal agyondurran-tani egy nehéz barmot. — Az egyik ajtóban nyájasképi, fehér szakállú zsidó ember törülgette tisztára széles hosszú kését, a „chalev”-et, melylyel Mózes törvényeihez híven s a „sulchan aruch” utasításához képest az inézt vágta el nyakát egy baromnak. A nyájás öreg sakter is odajött nézni; s én — isten panaszsképe ne vegye! — hasonlatosságot lelve a szíjas gyorsító s az imádságos szíj között: kérdeztem, az ölsnek nem-e inkább ez a módja illenék a zsidóhoz, a mire az őz ember nagyon különösen nézett rám s késével hosszakat húzott a fehér köztörökön. Különben is ellehetett keseredve a jámbor; mert a kóser husnak mindinkább csökken a kelete, Mőzestől elrugaskodott zsidói a keresztény székéből hordatván a pompás vesepecsenyét. Hiszen tudna ő is csinálni kóser vesepecsenyét, ha nekifeküdnek a hátuljának s a törvényynő szilárdult tudományos utmutatás szerint aprónként kipiszkálná abból

a nagy izomból az apró erecskéket. De akkor a roast-beaft kilója belekerülne 5 koronába s kérdés azokban az apró erecskékből nem a legjavát vagdalt-e ki a „psoas”-nak.

Bizony nem ártana, ha nálunk is behoznák a gyorsölőt, mert ha elgondolom, hogy e keményfejű, derék emelősk közt, akad néha negyven ötven éves egyén is, bizony megérdemelnék a kényelmesebb halálmemet, s minden olóosságuk mellett nem valami nagy nyereség az ő husuk, mert a sok tüzelő megrágrítja s még akkor sem bizonyos, meglehet-e majd rágni.

Az új vágóhíd be van rendezve juhok, bárányok, kecskék, szóval az apróbb állatok részére is. Nagy előny, hogy jövőre a disznókat is ott kell ölni, mely célra a helyiség minden kényelemmel el van látva, nemcsak hogy ott perzselhetik melleszthetik, hanem ott fel is dolgozhatják az egész állatot, még a béltszítónak is külön helyisége van. Ha a további használat alatt valami hiány mutatkoznék azt az előjáráság ügyekszik rövidesen potolni. Van tehát a községnek egy az egészség minden követelményeinek megfelelő modern köztárgyhídja.

* * *

A japán hadseregben, mely 71.000 főből áll, 3673 törzs- és főtiszt van. Ezek közül 4 tábornagy, 10 altábornagy, 27 vezérőrnagy, 56 ezredes, 311 őrnagy, 1100 kapitány. Lovassága 10.448 emberből áll. Az 1872 évtől fogva az általános hadkötelezettség van Japánban s a tényleges szolgálat 3 évig tart: ezenkívül 5 a helyőrséghez osztatnak be. Van 49 hajója és pedig 10 páncélhajója, 11 sorhajója, 11 torpedónaszádja s 17 kisebb kidihajója.

kos rögghalom. Végezetül Zaharanszky főknász mondott bucsubeszédet s az ifjusági egyesület énekkara gyászdalt énekelt. Munkások! álljon előttetek példa gyanánt emé négy egyszerű embernek lelkiismeretes, becsületes munkája és kötelességtudása. Imádkozzatok buzgón a bányába való leszállás előtt, mert ki tudja, hogy a nagy Alkotó intésére mikor suhint a halál bárdja s kérdés lesz-e akkor időtök csak egy ájtatos fobásra is? Társaitokra már a hideg hant borul. Találjanak a jól végzett harez után háborutlan nyugalmat az édes anyaföldben.

— **A hazalásra** vonatkozó szabályrendeletet, — melyet Petrozsény nagyközség elöljárósága állított össze és terjesztett fel a kereskedők érdekében — a megye jóváhagyta.

— **Nagy tűz** Vulkánban. Nem messze attól a községtől, mely a közlekedést még mindig veszélyeztetti, a Zsil partja mellett, annak a hosszú faháznak, mely a Segelstein tulajdonát képezte 10-én reggel csak hamuját találták. Éjjeltájban egy pár perc alatt lángokban volt az egész faalkotmány, mely nyolcezer koronára volt biztosítva. Ugyanekkor leégett a Helebrand féle bordélyház is.

— **Lezuhan** a sodronykötélpályáról a mélységbe. Vlod Miklós sodronypályáról a ki szolgáltatásra a Polatsek és Scheiber cég tulajdonát képező romániai erdőknél és kötélpályánál volt szolgáltatásra beosztva, — e hó 7-én a hegyek közül legyalogolt Csimpára, hogy ott a cég gondnokságánál az előírt jelentéseket tegye. Délután, midőn dolgait elintézve hazafelé folytatta útját — habár neki kellett volna legjobban tudnia, hogy mily szigorúan tiltva van a kötélpályán közlekedő kosarakba beülni, — az útjába eső egyik állomás őrt félrevetette azzal, hogy ő a gépész határozott engedelmével és meghagyásából kell további útját egy kosárba ülni megtegye, — egy pár perc alatt a levegő egyik paripája ott vitte az őrt a magasba törő pagonyok felett. Könylemsége vesztét okozta Vlodnak. A kiejtkezés nem sokáig tartott. Egy zökkenés s a kosár egy mély völgy felett, a Pojana Muijeri közelében megállott. Mert a sító havasi szél majdnem megdermesztette a kosárbanülőt s a kosarak mégsem akartak mozgásba jönni, Vlod belekapaszkodott az egyik kötelbe s így akarta elérni az egyik oszlopot hogy azon lemászhatson az utra. Alig haladt egy pár métert, midőn szerencsétlenségére a pálya újra megkezdte működését s ő ott függött a magasban élet és halál között. A első kosár kerekai keresztül mentek kezein, de a másikat nem bírta már ki, — lezuhan a mélységbe, honnan súlyos zúzóásokkal még életben szállították be Csimpára. Nem menthették meg; két nap múlva iszonyú kínok között kiszenvedett.

— **Egy elmaradt amerikai utazás.** Alig egy pár hete történt, hogy egy felvidéki munkás-család a nagy nyomor és munkahiány miatt el akarta hagyni hazánkat Csekély vagyonszerzésükért pénzzé tették is Fiumében hajóra szállottak. Csak legényfiuk maradt itthon, mert még katonaköteles volt. De ez is elhatározta, hogy ha az új világban kedvez szülőinek a szerencse, ő is kivándorol az új hazába. A hajóstársaság első állomásán, Palmóban, a kivándorló hajó fedélzetén a kikötés első pillanatában két rendőr kereste fel a mi emberünket és tolmács segítségével megértették vele, hogy egyelőre nem utazhatik tovább se ő, se a családja. A szegény ember kétségbeesve rimázkodott és izgatottan kérdezte: »Hát miért akarnak letartóztatni, mikor semmit sem vétettem?« Csak hosszas magyarázat után sikerült vele megértetni, hogy a rendőrséghez érkezett sürgöny alapján, hogy Magyarország fia kéri, ne utazna tovább, mert a nála megőrzésre hagyott osztálysorsjegye, melyet Török A. és Tarsa bankházában Budapest, Teréz-körút 46. sz. alatt vásárolt, megnyerte a legnagyobb fönyereményt. Természetes, hogy ilyen örömteljes meglepetés után sietve visszautazott falujába és eszé ágába se jutott Amerikába kivándorolni.

CSARNOK.

Kertészet.

A Zsilvölgyében rendszeres földmívelést folytató a kedvezőtlen talajviszonyok és az átlagos alacsony hőmérséklet miatt nem lehet. Azonban a betelepült lakosság legnagyobb része már hazulról hozza levén szokva a növénytermesztéshez, a rendelkezésre álló kis területet megműveli s zöldségféléket termeszt benne, ha nem is eladásra, de legalább házi szükségletre. Nincs az a rossz talaj, melyet gondos műveléssel termékenyebbé ne lehetne tenni, s az éghajlati viszonyoknak megfelelő

növényzetet abban eredményesen termeli. Azért lapunk irányának megfelelően, kötelességünknek ismerjük legálább évnegyedenként figyelmeztetni olvasó közönségünket a kert mikénti gondozására.

A nyári hosszas szárazságban eltikkadt növényzet, a szeptember óta beállott jótékony esőzés hatása alatt erős fejlődésnek indulván, a kedvező őszi napok alatt hihetetlenül gyarapodott s azért a máskor októberben végzett kerti munkák novemberre maradtak. Most tehát minden gyök és gumós vetemény kiszédendő a földből, nehogy egy hirtelen jövő fagy miatt bent rekedjenek. A télire való elrakásnál nagyon figyelni kell, hogy a megsértült gumók különválasztassanak a korai elhasználásra, mert a sérültek, könnyebben rothadnak és penészednek s így az épeket is megrontják. Petrezselyemből egy részt kint lehet hagyni, hogy kora tavasszal zöld levelét s esetleg gyökerét használhassuk.

Salátát védett helyre lehet ültetni, ez nem fagy el s korán jutunk fejcsalátához.

Az egész kertből minden gyomot egy halomra kell gyűjteni, hogy érett magvai s a rajtok elődő rovarok megsemmisüljenek s így jövőben kevesebb munkánk legyen.

A föltszabadult ágyásokat lehető mélyen kell földelni, de nem szabad fölproporni, hogy a téli hó leve jól átjárhassa s lehető dusan kell megrágyazni. Hol a föld nagyon kötött, vagyis agyagos azt legezteszerűbb rostált fa- vagy kőszénhamuval vastagon behinteni, miáltal meglazul s az esőt és meleget könnyebben engedi át, szőval porhanyobbá lesz s alkalmasabb a növények fejlődésére. Mélyen átforgatott, porhanyos talajt kívánnak, mindenek felett a gyök és gumós növények, mint a petrezselyem murek vagyis sárgarépa és a cizéla; ezeken kívül még a káposzta és retekfélék valamint a paszuly és borsó félék is melyeknek gyökere 10–12 cmnyire is lehet a földbe.

A ki szereti a korai zöld hagymát, már most kell a megfelelő mennyiséget elültetni. A petrezselymen kívül a szabadban lehet teleltetni még spenátot, kelkáposztát és koralabot is csak vigyázni kell, hogy keményebb száraz fagyok idején szalmával vagy falevéllel óvjuk a megfagyástól.

A virágos kertekre vonatkozó figyelmeztetéseinket jövő számunkra hagytuk.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Főmunkatárs: Fekete József.

Pályázat.

A „Petrozsényi Takarékpénztár részvény-társaság” egy 2400 korona évi fizetéssel és az alapszabályszerinti jutalékkal javadalmazott

könyvelői állásra

ezenel pályázatot hirdet.

Ezen állás **azonnal elfoglalandó** lévén, az ajánlatok legkésőbb f. é. **november hó 20-ig** alólírott intézet igazgatóságához benyújtandók. Megkívánatik a magyar, román és német nyelv tudása és mérlegképesség.

Előnyben részesülnek kik már hasonló intézetnél működtek.

Az állás egy évi proba idő után véglegesítettik.

Petrozsény, 1904. november hó 11.

Petrozsényi Takarékpénztár

Részvény-Társaság.

Ház eladás.

Petrozsény község nagyobb forgalmi helyén, Derenyesben lévő **kőházamat**, mely üzleti célra ugy fekvésénél, mint berendezésénél fogva kiválóan alkalmas s az üzlethelyiségen kívül két szobából, konyhából s egyéb mellékhelyiségekből áll, a telekkel s kőbányával együtt szabadkézből eladni szándékozom.

Petrozsény, 1904. november hó

Hurdu Áron.

Kiadó lakás.

A Malea-utcában özv. Szilávik Károlynénál **két szoba és konyhából álló lakás azonnal bérbe kiadó.**

Értesítés.

Ezennel tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy itt, Weisz Testvérek házában, Dr. Rosenberg palotájával szemben varrodát nyitottam, ahol a legizlésebb ruhákat a legjutányosabb árak mellett készítek.

Maradok kiváló tisztelettel

Petrozsény, 1904. október hó,

Szarka Emma

Budapest 51.

Varrodámba varrolányokat fogadok.

3—4

PLOMBUS Co. New-York 104 E 106 Str.

PLOMBUS!

250000 hálairat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
büzös száj!

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus”-szal mindenki maga

plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

„Plombus” ne hiányozzék egy háznál sem, az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja: a nyugalom. A fogfájdalmakat szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség netovábbja!

Ára egy adagnak, mely 5–6 odvas fogakra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bérhová. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek címe:

„Plombus” szétküldés, Pásztó, Heves m.

9–16

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RETHY-féle

pemeteifü cukorkánai!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félét fogadjunk el!

